

Prædiken juleaften 2018 Naturen er en ven

---

evangelium: Lukas, 2,1- 14

I dag vil mit tema være, at naturen er en ven.

Det vil jeg først fortælle et gammelt sagn om Jesus. Og derefter vil jeg sige noget, der har med os at gøre nu.

”Hvad er det, jeg ser? – jamen, hvad er det jeg ser?”

Der stod en palme midt ude i en brændende, hed ørken. Den stod der alene.

Der var sand, sand og sand overalt.

Den stod i kanten af en lille oase. Kilden VAR løbet tør. Palmen stod der høj og stærk. Med klaser fyldt af dadler højt, højt oppe i sin krone.

Den var gammel. Rødderne gik dybt ned. Og sådan fandt den vand.

”Hvad er det, jeg ser? tænkte den. Hvad er det, jeg skal se? - mennesker, der vover sig ud i det her umulige landskab? Hvem kan finde på det? Er det virkelig mennesker? jo, – der er to; er der to? to voksne? Nej, der er flere. Det er to voksne, men den ene bærer en bylt. Ejj, bylten er et barn. Jamen, hvad tænker de dog på? At komme herud i en ørken, med sand og sand. Og ingen vand. Hvad har de forestillet sig. Og med et barn. Hvor er de dog ansvarsløse. Tankeløse. Hvad har de tænkt sig?”

Ja, sådan stod den og tænkte.

Så gik der lidt tid. Og den faldt lidt til ro. Chokket over at se mennesker herude lagde sig lidt.

Palmen fik samling på sig selv og tænkte: ”Hvorfor mon de er her? De kan jo ikke bare være gået herud for sjov. Der må være en grund.

Men hvilken grund kan være god nok til at man forlader de steder, hvor der er andre mennesker? hvor der er vand og mad og et sted at bo? hvilken grund kan der være til, at nogle forlader alt det? Og begiver sig af sted? Og så med et barn?

Der kan ikke være anden grund, end at de er bange! Der må være sket noget så grimt og så slemt og så farligt, så de har været nødt til at flygte.

Åhh. Hvordan kan jeg mon hjælpe dem, tænkte den. Hvad kan jeg gøre? - jeg gamle palme?”

Den lille familie kom nærmere og nærmere. Og palmen så, at barnet var en lille dreng på omkring 2-3 år.

Palmen så, at moderen var træt og at faderen var udkørt. De lagde sig begge ned ved kilden og gravede i sandet for at se, om der ikke skulle være en lille bitte smule vand længere nede.

Barnet så sin mor. Barnet så sin far. Og barnet så palmen. Højt oppe så han store mørke klaser. Tunge af friske, modne dadler.

Og barnet sagde til palmen:” Bøj dig, palme, bøj dig!”

Og palmen knagede og knirkede og bøjede sin store tunge krone, - højt oppe fra og ned til jorden. Så langt ned at den lille dreng kunne plukke favnen fuld af dadler. Fylde lommerne. Fylde en taske. Og give sin far og mor alle de dadler, de kunne spise. Og sådan stillede de deres sult og slukkede deres tørst.

Så sagde drengen: ”Rejs dig, palme, Rejs dig!” Og palmen knirkede og knagede og rejste sin høje stamme op igen - med den tunge mørke krone højt, højt oppe. Mange uger efter, da den lille familie for længst var gået videre, kom der en gruppe nomader forbi med deres kameler og vandsække. Og de så, at palmens krone var ved at visne. En af de rejsende sagde: ”nu har palmen set en konge, der er større end alle andre konger. For sådan blev det spået engang, at dén palme skulle ikke dø, før end den havde set en konge, der var større og visere end den gamle Kong Salomon.”

Nogle af jer kender denne her legende, som hedder Flugten til Egypten. Den blev kendt, fordi Selma Lagerlöf fortalte den i sin bog ”Kristuslegender” i 1904. Og nu har jeg fortalt den i min egen, kortere udgave - og det gjorde jeg også for jer friskolebørn.

Men egentlig er denne legende om en palme, som hjælper en familie på flugt, langt over 1000 år gammel. Ja, måske fra det 3. århundrede. Den står i de apokryfe skrifter, - og også i koranen. Den hører til det, der kaldes: Jesu barndomshistorier. Og dér fandt Selma Lagerlöf den.

Da jeg læste den igen for noget tid siden, tænkte jeg: hvor er den dog aktuel. Det med at kunne få medlidenhed med mennesker, man ser der er på flugt. Og så at kunne bøje sig, kunne hjælpe, selv om det knirker og knager inden i.

Og det fik mig til at tænke: naturen er jo en ven. Når mennesker ikke selv kan finde ud af at hjælpe, så må

naturen hjælpe os og så må et sagn om en palme skubbe os i gang.

Men vi tror jo ikke på legender. Og sagn kalder vi overtro. Så hvorfor overlever den slags sagn så?

Det er vel fordi, det bevæger os; for vi vil jo gerne have, at den lille familie bliver reddet!

Og samtidig ligger der i sagnet et spørgsmål til os: ”når nu I ikke tror, at palmer kan bøje sig for at hjælpe mennesker i nød, jamen, hvem skal så gøre det ?”

- Ja, så må det vel være os, der kan, som skal.

Det her tema om den lille familie med Jesusbarnet, der må flygte fra deres land og som får hjælp af naturen, det har altid været et meget elsket motiv. Både i fortællinger, og også i malerkunsten. Man kalder temaet: ”Flugten til Ægypten”. Og både Cranach og Caravaggio, men også mange moderne kunstnere har malet det tema. ”Ruhe auf der Flucht”, kaldes de i Tyskland – altså: ’Hvile under flugten’. For de forskellige billeder viser en ro. Ro midt i kaos, fordi den lille familie får hjælp fra naturen; - der kan f.eks. springe en kilde, så de får vand- eller rovdirene holder sig langt væk - bag buskadser. Der er ro, fred og mulighed for hvile. Ruhe uf der Flucht.

Vi har i over 1500 år haft fortællinger og billedkunst med det her emne. Man ville vise Jesusbarnets guddommelighed, men der er mere end det. For vi hører og ser en familie, der har været bange, men som nu har fundet ro. Naturen hjælper dem.

Og dét går jo lige ind i vores længsel: det, at mennesker

kan finde tryghed, når de har været i fare. Det inviterer os til at gøre noget.

Og derfor vil jeg slutte med noget andet, hvor jeg også synes, at naturen viser sig som en ven. Og inviterer os til at gøre noget.

Ingen af os kan jo være i tvivl om, at der er sket en opvarmning af jordkloden og at det er på høje tid, at vi begynder at opføre os anderledes.

Aviser, bøger og fjernsyn er fyldt af det, - og man kan godt gå hen og blive bange for, om det er for sent og i tvivl om, hvad vi skal gøre. For det kan virke overvældende.

Men hvis nu man vover at fortsætte den tanke, at naturen er en ven. Og at en ven er en, der viser os til rette, så synes jeg, der kommer en energi til at gøre noget sammen.

Hvis vi bliver bange, så bliver vi tit handlingslammede. Eller begynder at skændes om, hvem der er mest skyld i det. Og når vi er bange, kan vi også begynde at se det, vi er bange for, som en fjende. Som noget, vi skal vinde over. Som noget, der vil hævne sig.

Men hvis vi leger med den tanke, at naturen er en ven, så åbner der sig nogle helt andre muligheder.

En ven er nemlig én, der viser os, når vi går for langt.

En ven er én, man kan stole på. En ven er en, man har det godt sammen med. En ven betyder så meget, så man ikke kan forestille sig at have et liv uden.

Og et venskab er også at vise hinanden til rette, hvis den ene gør noget, der ikke er godt for den anden. Hvis man

ikke var venner, ville man jo bare vende ryggen til og gå. Men når man er venner, fortæller man hinanden det – selv om det kan være hundsvært. Og vi regner også med, at den anden siger til os, hvis vi driver rovdrift på venskabet.

Så fordi man ikke vil miste sin ven og ikke miste det venskab, der er, så tager man mod til sig og får fortalt, hvor man synes, der kunne komme noget mere balance i tingene. Sådan opfører en ven sig. Det har vi tillid til.

Og prøver vi nu at lege med den tanke, at naturen er vores ven, så ku' man sige, at den er i gang med at vise os til rette, - og sige: ”I er gået for langt. Nu må I til at vise jer som en ven overfor os andre i naturen. Og det kan I godt. Find nu sammen og brug den viden, I har. Se på jer selv som en ven. Og gør det som venner kan: ændr jeres liv, så vi alle sammen kan være her. Dyr, planter, mennesker, havdyr, fugle, insekter – ja alt, hvad der lever og er.”

At se naturen som en ven, det synes jeg, der er håb i. Og handlingskraft. For det taler til den længsel, der er i os, om at vi vil det gode. Og at vi kan gøre det, - især når vi går sammen.

I legenden er palmen en ven; den hjælper den lille familie og viser os, hvordan vi kan hjælpe andre.

I vores virkelighed er naturen en ven; den giver os liv og den viser os til rette, som en ven.

Amen.

